

ДІДУСЕВІ ЗАГАДКИ

Про нашого діда казали, що він уміє злодіям одводити очі. Їдемо оце до схід сонця в поле. У полі скрізь лежить іще клубками густий туман. Покаже дід батогом у поле й гукає:

– А глянь, глянь, скільки ото сивих кабанів понаганяли в поле.

Глянеш туди, очам своїм віри не ймеш – той туман уже не туман: усе поле, скільки його очима зведеш, забито чередами сивих кабанів. І вже поки не розійдеться він, усе буде маритися, що то сунуть кудись сиві кабани.

Або так: спиниться серед двору, довго-довго дивиться на небо. А далі:

– Біжи сюди, я тобі загадку загадаю.

Прибіжиш.

– Яку?

– А ось яку: біжать коні вороні, на них узди порвані.

Відгадую і так і сяк – не виходить.

– Ні, – каже, – так ти не вгадаєш, глянь краще вгору.

Глянеш.

– Ну, що ти побачив там?

– Хмари, а більше нічого.

– Подивися краще, може, то й не хмари.

Тільки він скаже так, зразу ніби очі тобі розплющатся: уже немає хмар – то табуни сполоханих, диких коней скільки духу мчать понад хатами, понад садами, хвости та гриви на вітрі порозпускавши. Дід же скаже та й піде собі, а ти як станеш, то й стоїш мов укопаний, та й дивишся, і про все на світі забудеш – ніби справді заморожений.

– Було ще якось улітку ввечері.

– Андрійку, гов! – гукає дід.

– Чого-о? – одгукуюсь десь за повіткою.

– Скачи сюди, покажу диво! Дивись, чи бачив ти таке: за лісом, за пралісом золота діжа сходить.

Я примовк. Далі як закричу:

– Дивіться! Що воно таке?

Там за вербами викочувалася вгору в колесо завбільшки золота діжа, на очах сходилла, червоніла сама, і небо червоніло. А назустріч їй вершечками засяяли верби, мовби золотими перами втикались.

А далі вже я здогадався та як крикну:

– Та це ж місяць сходить!

– А ти думав і справді діжа?

Що місяць, то місяць – усякий бачив, але, як зразу показалося, так уже й увесь вечір здавалося, що то золота діжа сходить. Діти посідали й розмовляли вже тихо-тихенько, мовби боялися сполохати те повнеє диво. Хтось пригадав із хлопців загадку про місяць: «Серед моря-моря – червона комора». Другий – другу: «Вийшов гість, став на поміст та й розпустив коні по всій оболоні».

Спершу згадували про місяць, про зорі, про сонце, а далі й усякі інші.

А чарівна діжа сходилла, сходилла та й потекла через край... Золоте тісто розпливлося по всьому двору й городу. Обмокли в золоті білі пахучі ромени, позолотився волохатий полин, заіскрилася, засвітилася кропива. Навіть чорне колоддя серед двору й те покроплене золотим тістом. А на колодках аж сяє в білій сорочці веселий чарівник дід, що наворожив нам цей золотий вечір (С. Васильченко).